

A beadvány egyben feljelentés Ion Iliescu, Petre Roman és Gelu Voican-Voiculescu ellen

Ki a felelős a „fekete márciusért”?

Az 1990. március 19–21. között Marosvásárhelyen történt etnikai konfliktus, vagy ahogy mindannyian ismerjük, a fekete március eseményeinek újravizsgálását és a tettesek felelősségre vonását kérik a magyar áldozatok hozzátartozói. Válasz a napokban várható.

Még március folyamán hivatalos átiratban válaszolni kell a legfelsőbb bíróság mellett működő ügyészségnek arra a beadványra, amelyet a 27 évvel ezelőtti marosvásárhelyi pogrom három magyar áldozatának özvegye, illetve a konfliktusban súlyosan bántalmazott, azóta elhunyt Sütő András leszármazottai kezdeményezésére nyújtott be Menyhárt Gabriella nagyváradi ügyvéd. A panaszosok abban reménykednek, hogy a romániai rendszerváltást előidéző események (forradalom), valamint az ezt követő bukaresti bányászjárás újravizsgálata után végre a „fekete március” kiagyalóinak, szervezőinek a kilétére is fény derül, és elítélik a tetteseket. A strasbourgi emberjogi bíróság ugyanis az 1989-es forradalom ügyében már megállapította, hogy a romániai államhatalmi szervek a sértett felek panaszainak kivizsgálását nem kellőképpen folytatták le, és kártérítésre kötelezte Romániát. Ehhez hasonlóan a panaszosok kérték a strasbourgi bíróságot, hogy a „fekete március” kapcsán is kötelezze Romániát az események megfelelő kivizsgálására és kártérítést is állapítson meg.

Felszabadító igazságkeresés

A beadványban kérik az 1990-ben hatalmon levők felelősségének megállapítását is az emberiség ellen elkövetett bűncselekményért, tehát az okirat egyben feljelentés is a 27 évvel ezelőtti döntéshozók, Ion Iliescu államfő, Petre Roman kormányfő és Gelu Voican-Voiculescu kormányfő-helyettes ellen (akik mindent tudtak az eseményekről és a katonai beavatkozást későn rendelték el). Menyhárt Gabriella ügyvéd szerint a korrekt kivizsgálás és az igazság ismerete, illetve a bűnösök felelősségre vonása a marosvásárhelyi magyarok kollektív tudatalattijának felszabadítása miatt fontos.

Gerjesztett konfliktus

A fekete március néven ismert eseményekről már évekkel korábban a tanúvallomá sok és a dokumentumok alapján a szakemberek arra az álláspontra jutottak, hogy tudatosan gerjesztett konfliktusról volt szó, a vérengzés irányított volt. Annál is inkább, mivel 1990. március 15-én Szatmárnémetiben randalírozott és provokált egy marosvásárhelyi csoport, csakhogy az ottani magyarok

Vas és fa dorongokkal védték magukat a marosvásárhelyiek

– ahogy Kincses Előd említette visszaemlékezésében – nem „vették fel a kesztyűt”. Így négy nappal később, március 19-én a Vatra Românească sovinszta szervezet buszokkal hozta be a Görgény-völgyi falvakból a felbújtatott román lakosságot, akik feldúlták a város köz-

pontját, és fejszékkel és botokkal felfegyverkezve rátámadtak az anyanyelvi oktatás megteremtéséért békésen tiltakozó magyarokra. A katonaság csak akkor avatkozott közbe, amikor a környező falvakból megérkezett magyarok kiverték a románokat, az akkor 52%-ban ma-

gyarok által lakott Marosvásárhelyről. A történeteknek 5 halottja és majdnem 300 sérültje volt, kizárólag magyar és roma személyeket ítéltek el, a kirobbantók kilétét a parlamenti különbizottság sem fedte fel.

GÁSPÁR BOTOND

A Magyar Tanulók Házát tervezik

A vidéki diákok felzárkóztatása, szakkörök, illetve előadások szervezése a célja annak a marosvásárhelyi civil kezdeményezésnek, amelynek megvalósítása egyelőre helyhiány miatt akadozik.

A Pethő László mérnök-tanár által elindított civil kezdeményezés a térség V–XII. osztályos érdeklődő, tanulni vágyó fiataljaihoz szólítaná meg, mégpedig hármas tevékenységi céllal. „Sajnos a vidéki iskolákban tanuló diákok jelentős tudáshiánnyal jelentkeznek a városi középiskolákba, ezért számukra komoly segítséget jelentenének a felzárkóztatási tanfolyamok, de emellett bárki számára konzultációkat, érettségire való felkészítőket tartanánk, például román nyelv és irodalomból, magyar nyelv és irodalomból, matematikából, fizikából, informatikából. Továbbá magyar nyelvű szakköröket szerveznénk a diákoknak, elektronikából, informatikából, barkácsolásból, fotó és modellezés területén, robottechnikából. A harmadik pillér pedig az ifjúságot érintő témákban előadásokat, kerekasztal-beszélgetéseket szervezni, például a szülő–diák kapcsolatáról, szü-

Pethő László a tervekről beszélt

lőföldünk történelméről, erkölcsi nevelésről, a szenvedélybetegségekről” – mondta lapunknak a kezdeményező. Mindehhez két berendezett teremre lenne szükség vetítési lehetőséggel, számítógéppel, táblával, asztalokkal, székekkel, Pethő László szerint ugyanis lennének idősebb, nyugdíjas tanárok, akik ingyen vagy jelképes juttatásért vállalnák a képzést, és önkéntes alapon is lennének támogatóik.

Megtudtuk, a kezdeményezést felkarolta az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács Maros megyei elnöke és a református egy-

ház is, így helyszínként korábban felmerült a hajdani Szent György utca, jelenleg Forradalom utca nyugati során, a benzinkúttól nem messze a főtér felé található Makariás-ház. Az eredeti elképzelés az volt, hogy az épületegyüttest a magyar állam támogatásával felújítják, ide költözik a Marosvásárhelyi Református Asszisztensképző Iskola és helyet biztosítanak a Magyar Tanulók Házának is. A terv közben változott, Budapest ugyanis idén az óvodákat és napköziket támogatja, így a Makariás-házat is ennek megfelelően alakítják át, és csak részlegesen újítják fel.

„A marosvásárhelyi Gyermek Házában tartanak szakköröket, de csak román nyelven, a mi kezdeményezésünk pedig ennél több szeretne lenne. Nemcsak amolyan pionírház, hanem az oktatásra, az iskolai előmenetelre is odafigyelünk, hiszen a vidéki szülőknek ritkán van lehetőségük pótórát fizetni a gyerekeknek, ezért nálunk ezt nyugdíjas tanárok önkéntesen vállalnák, csakhát egyelőre helyiséghiánnyal küzdünk” – tájékoztatott Pethő László.

G. B.

Navracsics-levél Bukarestbe

Két marosvásárhelyi oktatási intézménnyel kapcsolatban is a román oktatási miniszter segítségét kérte Navracsics Tibor uniós biztos – értesült a Magyar Nemzet.

A napilap úgy tudja, az oktatásért, kultúráért, ifjúságpolitikáért és sportért felelős magyar biztos a közelmúltban levélben jelezte Pavel Năstăsescu, hogy a Marosvásárhelyi Orvosi és Gyógyszerészeti Egyetemen (MOGYE), illetve a II. Rákóczi Ferenc Római Katolikus Gimnázium esetén sérültek, illetve veszélybe kerültek a magyar kisebbség anyanyelv használatához fűződő jogai.

A biztos a MOGYE esetén arra mutatott rá, magában a román oktatási törvényben is szerepel, hogy az intézmény mind román, mind pedig magyar nyelven elérhetővé teszi képzéseit. Ehhez képest hat évvel azután, hogy a jogszabályok érvénybe léptek, az intézményben továbbra sem oktatnak magyar nyelven. Ezzel pedig az egyetem megfosztja a magyar kisebbséget az anyanyelven való tanuláshoz fűződő jogától, és szembemegy a román törvényekkel. Navracsics

emlékeztetett arra is, hogy az egyetemi autonómiának is vannak törvényi korlátai.

A II. Rákóczi Ferenc Római Katolikus Gimnázium kapcsán Navracsics arra hívta fel az oktatási miniszter figyelmét, hogy a magyar iskola körüli jogi eljárás miatt veszélybe került az ott tanuló mintegy négyszáz diák anyanyelven való tanulásához fűződő joga. A magyar biztos Năstăsescu írt levelében arra emlékeztetett, hogy Románia az anyanyelvű oktatás garantálására mind nemzeti, mind nemzetközi szinten kötelezettségeket vállalt. „Ezért is életbevágóan fontos biztosítani, hogy a magyar gimnáziumban az oktatás folytatódhasson, illetve új diákok is felvételt nyerhessenek oda, és megkezdhesék tanulmányukat a jövő évben” – idézi Navracsics Tibort a Magyar Nemzet.

Sorait a biztos azzal zárta, reméli, hogy számíthat a román oktatásügyi miniszter támogatására az említett ügyekben, s ha szükség van rá, kész akár személyesen Romániába utazni, hogy segítsen a megoldás megtalálásában.